

Nederlandse Taalunie

TAALTWEEDAAGSE

Internationaal in de Nederlandse taal

Tweedaagse taalconferentie voor studenten van lerarenopleidingen primair onderwijs in Nederland, Vlaanderen en Suriname

Wil je goede ideeën opdoen voor je beroepspraktijk?

Wil je ook weten hoe het er elders aan toe gaat met het onderwijs in en van het Nederlands?

29 en 30 november 2007

www.taaltweedaagse.org
www.deelnameregistratie.nl

ñ

Programma

De Nederlandse Taalunie organiseert op 29 en 30 november 2007 een tweedaagse taalconferentie voor studenten van lerarenopleidingen primair onderwijs.

Zij nodigt via de lerarenopleidingen 150 gemotiveerde studenten uit die het interessant en zinvol vinden om op uitdagende wijze twee dagen met het schoolvak Nederlands en het Nederlands als instructietaal bezig te zijn. Naast Nederlandse en Vlaamse studenten worden ook 5 studenten uit Suriname en 5 studenten uit de Nederlandse Antillen en Aruba uitgenodigd.

Doel van de Taaltweedaagse

- Gelegenheid bieden voor inspiratie, verdieping en uitwisseling rondom het schoolvak Nederlands en het Nederlands als instructietaal;
- Vakinhoud aanbieden voor studie en latere beroepspraktijk;
- Laten zien dat Nederlands een mooi en interessant vak is.

Donderdag 29 november	
09.15 - 10.00	Ontvangst, registratie en inchecken
10.00 - 10.15	Opening conferentie
10.30 - 12.00	Workshops 1e ronde
12.00 - 13.15	Lunch
13.30 - 15.00	Workshops 2e ronde
15.00 - 15.30	Pauze
15.30 - 17.00	Studenten in gesprek met minister Vandenbroucke (Werk, Onderwijs en Vorming) en staatssecretaris Dijkema (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) en de presentatie van Taalpeil 2007
18.00 - 19.30	Diner
20.00 - 21.00	Avondprogramma: Op Sterk Water

Vrijdag 30 november	
07.30 - 08.30	Ontbijt
08.30 - 09.00	Uitchecken
09.15 - 10.45	Workshops 3e ronde
11.00 - 12.30	Workshops 4e ronde
12.30 - 13.30	Lunch
13.30 - 15.00	Workshops 5e ronde
15.00 - 15.30	Pauze
15.30 - 16.30	Conference Bart Moeyaert (jeugdboekenschrijver)
16.30 - 16.40	Afsluiting

Programma nader toegelicht

01. Welke taalcompetenties moet ik hebben om een goede leerkracht te zijn?

René Berends, Wim van Beek, Willie Belmans

Donderdag ronde 1 om 10:30 uur en ronde 2 om 13:30 uur

Inhoud

Je bespreekt welke eigen taalvaardigheden je nodig hebt om goed onderwijs te kunnen geven binnen het vak Nederlands maar juist ook in andere vakken. Daarnaast krijg je ideeën aangereikt over hoe je er aan kunt werken om deze competenties (beter) te beheersen. Uitgangspunt is het Taalunieproject '13 doelen in een dozijn' (www.taalcompetenties.org), kennis en inzichten van de workshopleiders en praktijkvoorbeelden van de studenten zelf.

Opzet

Deze workshop wordt door alle studenten gevolgd. Je wordt daarom verzocht om deze workshop in ieder geval te kiezen in ronde 1 of 2.

Gewenste voorbereiding

- Via www.taalcompetenties.org kun je de '13 doelen in een dozijn' downloaden en printen. Bekijk het document vast een keer. Welke competenties heb je al denk je? Aan welke zou je nog moeten of willen werken? Hoe besteedt jouw opleiding aandacht aan taalcompetenties van de studenten?
- Neem indien mogelijk goede voorbeelden van lessen uit je stage- en/of opleidingspraktijk.

02. Grammaticalessen op een aantrekkelijke manier brengen; kan dat?

Hilde van den Bossche

Donderdag ronde 2 om 13:30 uur en vrijdag ronde 3 om 9:15 uur

Inhoud

In deze workshop krijg je met concrete doe-opdrachten een beter inzicht in beeldtaal en taalbeschouwing en kom je sterker te staan in onderdelen van grammatica. Ontdek dat taalbeschouwing veel meer is dan enkele 'saaie' grammaticaonderwerpen. Nadenken over taal

is leuk en zinvol. Een doelbewuste, enthousiaste leerkracht kan kinderen veel laten ontdekken vanuit dege-lijk, levensecht materiaal. Ook wordt aandacht besteed aan hoe kinderen echt actief kunnen verwoorden wat ze samen ontdekken en zo hun eigen taalgebruik kunnen verbeteren en hun inzicht in het taalsysteem vergroten.

Opzet

Je start vanuit een bloemlezing uit Vlaamse strips. Het taalgebruik en de taalvormen die je daar aantreft, moeten je in staat stellen gelijkaardige voorbeelden uit door jezelf meegebrachte strips te halen. Met dit materiaal gaan we nadenken over het achterliggende taalsysteem. De workshop gaat in op voorbeelden voor onderwijs zowel aan het jonge als aan het oudere kind.

Gewenste voorbereiding

- Schrijf op wat jij verstaat onder goed grammatica-onderwijs.
- Breng zo mogelijk Nederlandse, Surinaamse, Antilliaanse of Arubaanse prentenboeken en stripverhalen mee naar de workshop.
- Verdiep je in nieuwe taalbeschouwelijke opdrachten uit twee Vlaamse uitgaven: Neejandertaal (www.neejandertaal.be) en Taalbeschouwing op de basisschool-Basisboek (I.Callebaut, M. Stevens & S. De Jonckheere: Leuven-Apeldoorn, Uitgeverij Garant, 1999. ISBN 90-5350-810-4)
- Neem, indien mogelijk, goede voorbeelden van grammaticaonderwijs mee van lessen uit je stage- en/of opleidingspraktijk.

03. WebQuests, Weblogs & Wiki's: de toekomst van het taalonderwijs?

Mienke Droop

Vrijdag ronde 4 om 11:00 uur en ronde 5 om 13:30 uur

Inhoud

In deze workshop maak je kennis met verschillende ICT middelen die je bij het taalonderwijs kunt gebruiken. Er zijn inmiddels veel verschillende educatieve middelen beschikbaar op cd-rom of via het internet. Veel materialen kun je ook zelf maken, zodat je de inhoud goed

kunt laten aansluiten bij je eigen onderwijs. Je krijgt een voorbeeld te zien dat je kunt gebruiken in het taalonderwijs aan jonge kinderen: een digitaal prentenboek dat in het kleuteronderwijs samen met de kinderen is gemaakt. Je krijgt informatie over WebQuests, gestructureerde zoekopdrachten op het internet. Met een webquest kun je leerlingen op een boeiende manier gericht informatie laten zoeken rond een thema. Aan de hand van praktijkvoorbeelden zie je wat een webquest is en bespreek je hoe je die kunt inzetten in het onderwijs en hoe je leerlingen daarbij kunt begeleiden. Tot slot ga je in discussie over de mogelijkheden van ICT in het taalonderwijs. Hoe kan het taalonderwijs gebruikmaken van interactieve webmogelijkheden zoals WebLogs en Wiki's?

Opzet

Je krijgt allereerst een overzicht van mogelijkheden van ICT in het Onderwijs. Daarna wordt ingegaan op het wat, hoe en waarom van WebQuests. Vervolgens komen de volgende vragen aan bod: Hoe kun je een webquest inzetten in het onderwijs? Op basis waarvan selecteer je? Hoe kun je het digitale schoolbord daarbij gebruiken? Hoe doen we dat bij het Expertise Centrum Nederlands? Tot slot wordt ingegaan op de toekomst van ICT in het onderwijs: welke mogelijkheden zien studenten voor ICT in het onderwijs?

Gewenste voorbereiding

- Zet op een rijtje hoe je zelf gebruik maakt van ICT in je eigen opleiding.
- Bekijk alvast de website www.webquests.nl Hier kun je veel WebQuests vinden. Ben je bekend met WebQuests? Heb je er ervaring mee opgedaan in de klas of er misschien zelf een gemaakt? Denk dan alvast eens na over wat jij vindt van het idee van een WebQuest?
- Neem, indien mogelijk, goede voorbeelden mee van lessen uit je stage- en/of opleidingspraktijk.

04.Hoe geef ik interactief taalonderwijs? Hoe krijg ik kinderen aan het praten en schrijven?

Bart de Haan

Donderdag ronde 1 om 10:30 uur en ronde 2 om 13:30 uur

Inhoud

Goede gesprekken in de klas? Praten met leerlingen over boeiende onderwerpen? Leerlingen inspirerende teksten laten schrijven? Het kan! In deze workshop krijg je ideeën aangereikt om alle domeinen van taal geïntegreerd aan te bieden en leer je hoe je ook zonder methode kunt werken aan taal. Je maakt kennis met het project de taalronde als voorbeeld bij die manier van werken en hoe je dat kunt inpassen in je school.

Opzet

Je gaat concreet aan de slag met een taalronde, waardoor je weet hoe je zelf een taalronde kunt organiseren. Je krijgt handreikingen om je lessen interactiever te maken. Je denkt na over welke onderwerpen de kinderen persoonlijk raken. Ook ga je aan de slag met het verbeteren van kinderteksten (tekstrevisie). De workshop is vooral gericht op onderwijs aan het oudere kind, maar er worden genoeg ideeën aangereikt om ook met jonge kinderen met een Taalronde te werken.

Gewenste voorbereiding

- Het is goed om de theorie over interactief onderwijs eens te lezen. Het boek *Taalontwikkeling op school, Handboek voor interactief onderwijs*, M. Verhallen en R. Walst, Bussum, Uitgeverij Coutinho, 2001 (ISBN 90-6283-230-X) of de website van het Expertisecentrum Nederlands (www.expertisecentrumnederlands.nl) bieden goede informatie.
- Neem, indien mogelijk, goede voorbeelden mee van lessen uit je stage- en/of opleidingspraktijk.

05. Toetsen van taalvaardigheid: Hoe gebruik ik toetsen om de taalontwikkeling van kinderen goed te volgen?

Medewerker CITO

Vrijdag ronde 3 om 9:15 uur en ronde 5 om 13:30 uur

Inhoud

Ontwikkelt de taalvaardigheid Nederlands van mijn leerlingen zich in voldoende mate? Hoe kan ik een vinger aan de pols houden? Er zijn allerlei manieren om taalontwikkeling van kinderen door het jaar /de jaren heen te volgen en te evalueren. In deze workshop gaan we hier op in. Ook bespreken we hoe in de verschillende landen vorm wordt gegeven aan evalueren. De Nederlandse organisatie CITO (www.cito.nl) heeft een leerlingvolgsysteem ontwikkeld voor het basisonderwijs. We lichten dit systeem toe en laten zien wat dit kan betekenen voor de (gewenste) taalvaardigheid van leerlingen. Ook bespreken we hoe we aan de hand van dit systeem adviezen kunnen geven aan leerkrachten over hoe ze kinderen individueel of klassikaal (extra) kunnen begeleiden.

Opzet

De workshop bestaat uit een bespreking van het concept 'toetsen van taalvaardigheid' in het algemeen en uit een presentatie van het leerlingvolgsysteem van CITO.

Gewenste voorbereiding

- Neem, indien mogelijk, goede voorbeelden mee van toetsing uit je stage- en/of opleidingspraktijk.

06. Taalforum: kennis vergaren over taalachterstand op een interactieve manier!

Judith Kat

Donderdag ronde 1 om 10:30 uur en ronde 2 om 13:30 uur

Inhoud

Tijdens jullie stages komen jullie ze tegen; kinderen die om wat voor reden dan ook een taalachterstand hebben. Waarschijnlijk heeft de stageschool een bepaalde aanpak voor handen. Maar het is waarschijnlijk dat er bij jou toch

vragen opkomen als: wat is 'taalachterstand' nu eigenlijk precies? En hoe bepaal je of er sprake is van taalachterstand? En wat kan je doen om achterstanden aan te pakken?

Opzet

In deze workshop gaan we proberen op een bijzondere manier antwoorden te vinden op deze vragen. We maken daarbij gebruik van de website van het project Taalforum van de Taalunie. Maar denk maar niet dat het 'een makkie' wordt! Dus zorg dat je op 'scherp' staat en.....neem je hardloopschoenen mee!! Deze workshop is interessant voor het onderwijs aan jonge én oudere kinderen.

Gewenste voorbereiding

- Bekijk de site: www.taalunieversum.org/onderwijs/taalforum en stel jezelf de volgende vragen: Wat vind je van de site? Wat kan ik er van leren? Hoe zou deze site in mijn opleiding gebruikt kunnen worden?
- Neem, indien mogelijk, goede voorbeelden mee van lessen uit je stage- en/of opleidingspraktijk.

07. Ouderparticipatie: de Verteltas

Efrat de Groot-Yadgar en Joke de Hoogh

Vrijdag ronde 4 om 11:00 uur en ronde 5 om 13:30 uur

Inhoud

"De Verteltas vind ik honderd leuk!" (Marco, 5 jaar, montessorischool De Regenboog Amsterdam). Hoe betrek je ouders bij het leerproces van hun kind? Hoe bied je kinderen leesplezier? Het zijn belangrijke vragen waar elke onderwijsinstelling mee te maken heeft. De Verteltasen versterken de leesomgeving en de taalontwikkeling van de kinderen én de ouders. Zo raken ouders meer betrokken bij het onderwijs en is er betere samenwerking tussen thuis en school. Het Verteltasproject is voor peuterspeelzaal tot en met de middenbouw van de basisschool, voor kinderen van 2 tot 8 jaar.

Opzet

Allereerst wordt het Verteltasproject gepresenteerd. Daarnaast wordt er gewerkt aan een opdracht: in groepjes kijken deelnemers in verteltasen en 'beoor-

delen' deze met behulp van een schema. De opdracht wordt daarna besproken.

Gewenste voorbereiding

-Neem, indien mogelijk, goede voorbeelden mee van lessen uit je stage- en/of opleidingspraktijk.

08. De Boekenbende aan huis

Stijn Callewaert, Jo van den Hauwe

Vrijdag ronde 3 om 9:15 uur en ronde 4 om 11:00 uur

Inhoud

De Boekenbende is een Brussels 'voorlees-aan-huis-project' waarbij hoofdzakelijk studenten in opleiding vijf weken na elkaar telkens één uurtje Nederlandstalige boeken voorlezen in gezinnen waar geen voorleescultuur bestaat. De kinderen die voor de Boekenbende in aanmerking komen, zijn vijf- tot zevenjarige leerlingen uit het Brussels Nederlandstalig onderwijs. Door thuis te gaan voorlezen wil de Boekenbende in de eerste plaats kinderen in hun vertrouwde omgeving het plezier van het voorlezen laten voelen. In tweede instantie is de Boekenbende er ook voor de ouders. Een belangrijk neveneffect dat de Boekenbende nastreeft is de 'knuffelwaarde' van het Nederlands te vergroten bij kinderen die thuis weinig of geen Nederlands horen en die het Nederlands uitsluitend associëren met de schoolomgeving.

Opzet

In deze workshop gaan we op interactieve manier de voordelen en de valkuilen van het voorlees-aan-huisproject verkennen. We reiken meteen ook een reeks 'goede praktijken' aan voor wie een gelijksoortig project wil opzetten. Aan de hand van een aantal scherpe stellingen stellen we de uitgangsposities, verwachtingspatronen en resultaten van het project ter discussie. Een workshop met als doel een vruchtbare kruisbestuiving tussen de deelnemers en de organisatoren tot stand te brengen.

Gewenste voorbereiding

- voorbereidende kennismaking met de Boekenbende aan Huis via de site: http://www.boekenbende.be/wat_is.html

-Neem, indien mogelijk, goede voorbeelden mee van lessen uit je stage- en/of opleidingspraktijk.

09. Hoe overleef ik het spellingonderwijs?

Marijke Bouwhuis, Lies Carlier, Heidi Smits

Vrijdag ronde 4 om 11:00 uur en ronde 5 om 13:30 uur

Inhoud

In deze workshop gaan we in op achtergronden en knelpunten bij het spellingonderwijs.

Leerkracht Heidi Smits zal aan de hand van een praktijkvoorbeeld ingaan op het werken met niveaugroepen binnen het spellingonderwijs, zoals dat wordt toegepast op basisschool de Wegwijzer in Drunen. Ze laat enkele coöperatieve werkvormen zien, waarmee je kinderen kunt motiveren en activeren bij het soms toch wel taaie spellingonderwijs. Lies Carlier doet dat vanuit een Vlaams perspectief. Van de studenten wordt een actieve bijdrage verwacht.

Opzet

De praktijk komt uitgebreid aan de orde. Aan bod komen thema's als: werken in drie niveaugroepen, coöperatieve werkvormen binnen het spellingonderwijs, preteaching en remediëring (handelingsplannen). Daarnaast is er ruimte voor discussie over spelling in het onderwijs.

Gewenste voorbereiding

- Probeer de volgende opdrachten en vragen op je stageschool uit te werken:

1. Observeer een spellingles op je stageschool. Bespreek met je mentor het doel en de aanpak van de les.
2. Ga met je mentor in gesprek over spellingonderwijs. Je kunt bv. ingaan op de volgende vragen:
  - a. Hoe gaat je mentor om met spellingproblemen?
  - b. Wordt er gedifferentieerd binnen de les? Zo ja, hoe?
  - c. Speelt de computer een rol binnen het spellingonderwijs op je stageschool? Zo ja, op welke momenten en hoe?
  - d. Speelt spelling een rol bij het schrijven van teksten, het maken van verslagjes, opstellen, samenvattingen, topografie, enz?

- e. Wat zouden de kinderen aan het eind van de basisschool minimaal moeten beheersen wat betreft spelling?
3. Stel je bent zelf leerkracht: hoe had je dan deze vragen beantwoord? Met andere woorden: wat is jouw visie op spellingonderwijs? Zo mogelijk: Kun je jouw visie beargumenteren vanuit de theorie?
- Neem, indien mogelijk, goede voorbeelden mee van lessen uit je stage- en/of opleidingspraktijk.

10. Poëzie in de klas: Verboden in een deuk te liggen!

Erik van Os

Vrijdag ronde 4 om 11:00 uur en ronde 5 om 13:30 uur

Inhoud

Voor kinderen (én hun leraren) vanaf groep vijf geeft Erik van Os poëzieworkshops. Hoe schrijf je een gedicht? En vooral: hoe niet? Veel kinderen laten trots lezen: “Het was zo leuk, ik lag in een deuk.” Maar is het niet origineler om te schrijven: “Er was eens een heks, die droeg de kleren van Mexx?” Beide zinnen komen van kinderen. Iedereen kan aangeven welke zin origineler is. Aan de hand van elf manieren om een gedicht te schrijven leer je iets te schrijven, wat nog niemand ooit bedacht heeft. Ook het speels aanbieden van gedichten komt tijdens deze workshop aan bod. Verboden in een deuk te liggen, maar gelachen wordt er zeker!

Opzet

Schrijfopdrachten voor de studenten worden afgewisseld met voorlezen én zingen uit eigen werk. Erik begeleidt zichzelf op gitaar, ukelele en mondharmonica.

Gewenste voorbereiding

- Bezoek de website: www.erikvanosenellevanlieshout.nl
- Lees minstens één boek/bundel van de auteur (zie website). (Duurt gemiddeld een minuut of tien)
- Neem zelfgeschreven gedichten mee! Hieraan zal tijdens de workshop aandacht worden besteed.
- Neem, indien mogelijk, goede voorbeelden mee van lessen uit je stage- en/of opleidingspraktijk.

11. Hoe kun je voorlezen gebruiken om kinderen te interesseren voor de wereld van het boek?

Majo de Saedeleer en jeugdboekenschrijver

Vrijdag ronde 3 om 9:15 uur en ronde 4 om 11:00 uur

Inhoud

In Vlaanderen vindt er jaarlijks de Voorleesweek plaats. Deze campagne wil ouders, onderwijzers, bibliotheekmedewerkers en onthaalouders warm maken om kinderen voor te lezen. Alle scholen en kinderopvangcentra krijgen een affiche en een stapel kranten met tientallen boekentips. De website www.voorlezen.be geeft heel wat extra boeken- en voorleestips.

Opzet

Majo de Saedeleer, directeur van Stichting Lezen in Vlaanderen, vertelt wat de Voorleesweek in Vlaanderen inhoudt en waarom voorlezen zo belangrijk is en biedt een gevarieerd overzicht van het boekenaanbod voor kinderen tussen 4 en 12. Ook zal zij ingaan op het (voor)leesklimaat in de verschillende landen. Tot slot gaat een jeugdauteur dieper in op zijn ideeën en zijn werk.

Gewenste voorbereiding

- Bekijk de website www.voorlezen.be voor extra boeken- en voorleestips.
- Neem, indien mogelijk, goede voorbeelden mee van lessen uit je stage- en/of opleidingspraktijk.

12. Hoe kun je zicht krijgen en invloed hebben op taalbeleid op school?

Harry Paus

Vrijdag ronde 3 om 9:15 uur en ronde 5 om 13:30 uur

Inhoud

In deze workshop krijg je praktische informatie over hoe je taalbeleid op je school vorm kunt geven en welke rol een taalcoördinator daarin kan spelen.

Opzet

Je oriënteert je op de rol die taalbeleid op een basisschool moet hebben. Wat is taalbeleid? Is taalbeleid belangrijk voor een school? Hoe ontwikkel je taalbeleid, hoe voer je het uit en hoe evalueer je het? Wie moet dat doen? Zijn er verschillen en overeenkomsten tussen Nederland, Vlaanderen, Suriname en de Nederlandse Antillen en Aruba? We proberen vanuit verschillende perspectieven naar taalbeleid te kijken (vanuit de beginnende leraar, vanuit een taalcoördinator, vanuit de directeur) en we analyseren een paar concrete taalbeleidsplannen.

Gewenste voorbereiding

- Bekijk het boekje 'Wat is een taalcoördinator?' van M. Hoogeveen en H. Paus (zie: www.taalsite.nl; 'bibliotheek' kiezen, dan 'overige publicaties').
- Neem, indien mogelijk, goede voorbeelden mee van lessen uit je stage- en/of opleidingspraktijk.

13. Onderwijs Nederlands in Suriname

Shirley Sitaldin i.s.m. een Surinaamse studente

Donderdag ronde 1 om 10:30 uur en vrijdag ronde 3 om 9:15 uur

Inhoud

Suriname is een meertalige samenleving. Nederlands is de officiële taal, maar daarnaast worden nog zo'n twintig andere talen gebruikt in Suriname. Hoe ziet het onderwijs Nederlands in Suriname eruit? En wat heeft de meertalige situatie voor effect op het onderwijs?

Opzet

Tijdens deze workshop krijg je een korte film te zien over het onderwijs in en van het Nederlands in Suriname. Daarnaast wordt mondeling toegelicht hoe het onderwijs Nederlands in het lager onderwijs vorm krijgt en hoe er op de lerarenopleidingen in Suriname gewerkt wordt aan taal. Tevens is er ruimte om met elkaar van gedachten te wisselen over hoe de betrokkenheid tussen Surinaamse, Vlaamse, Nederlandse en Antilliaanse of Arubaanse studenten van de lerarenopleiding gestimuleerd kan worden.

Gewenste voorbereiding

- Verdiep je in het onderwijs Nederlands in Suriname via: <http://taalunieversum.org/onderwijs/suriname/>

Overzicht workshops

nr	Workshoptitel	donderdag 29-II-07		vrijdag 30-II-07		
		ronde 1 10:30	ronde 2 13:30	ronde 3 9:15	ronde 4 11:00	ronde 5 13:30
01	Welke taalcompetenties moet ik hebben om een goede leerkracht te zijn?*	•	•			
02	Grammaticalessen op een aantrekkelijke manier brengen; kan dat?		•	•		
03	WebQuests, WebLogs & Wiki's: de toekomst van het taalonderwijs?				•	•
04	Hoe geef ik interactief taalonderwijs? Hoe krijg ik kinderen aan het praten en schrijven?	•	•			
05	Toetsen van taalvaardigheid: Hoe gebruik ik toetsen om de taalontwikkeling van kinderen goed te volgen?			•		•
06	Taalforum: kennis vergaren over taalachterstand op een interactieve manier!	•	•			
07	Ouderparticipatie: de Verteltas				•	•
08	De Boekenbende aan huis			•	•	
09	Hoe overleef ik het spellingonderwijs?				•	•
10	Poëzie in de klas: Verboden in een deuk te liggen!				•	•
11	Hoe kun je voorlezen gebruiken om kinderen te interesseren voor de wereld van het boek?			•	•	
12	Hoe kun je zicht krijgen en invloed hebben op taalbeleid op school?			•		•
13	Onderwijs Nederlands in Suriname	•		•		

* Workshop 01 is voor iedereen bedoeld. Vriendelijk verzoek aan de studenten-deelnemers om voor deze workshop in te schrijven in ronde 1 of 2.

Studenten in gesprek met minister en staatssecretaris

Donderdag van 15:30 – 17:00 uur

Het onderwijs Nederlands op de lerarenopleidingen voor primair onderwijs komt de laatste tijd vooral negatief in het nieuws. We willen met de Taaltweedaagse een ander, positief en constructief geluid laten klinken. Dit gebeurt onder andere door een open gesprek aan te gaan met de Vlaamse minister Vandenbroucke en de Nederlandse staatssecretaris Dijkema. Tijdens dit programmaonderdeel praten de bewindslieden met de aanwezige studenten over het onderwijs Nederlands op de lerarenopleiding en in het basisonderwijs.

Gewenste voorbereiding

Denk alvast eens na, schrijf wat op en praat met medestudenten over de volgende vragen:

- Hoeveel uur per week/maand/jaar wordt er in de opleiding eigenlijk besteed aan het vak Nederlands? Waaraan wordt de beschikbare tijd besteed: de eigen taalvaardigheid Nederlands (spelling, grammatica, schrijven, begrijpend lezen,...), taaldidactiek (theoretische kennis over taalverwerving, omgaan met taalmethoden, Nederlands als taal van instructie bij andere vakken)? Zijn er zaken die je mist in het opleidingsaanbod? Wat vind je vooral belangrijk?
- Is er aandacht voor het omgaan met verschillen in de klas als het gaat om onderwijs in en van het Nederlands (Nederlands als eerste taal, Nederlands als tweede taal, Nederlands op school (schooltaal) tegenover Nederlands thuis (thuis taal), taalvaardige leerlingen, taalzwakke leerlingen, leerlingen met taalachterstanden)? Is er speciale aandacht voor het onderwijs in en van het Nederlands aan jonge kinderen (kleuters), aan oudere kinderen (aansluiting met het voortgezet/secundair onderwijs)?
- Sluiten opleiding en stages goed op elkaar aan? Wat zijn je meest opvallende ervaringen als je op stage gaat als het gaat over taalonderwijs op de basisschool? Wat zou er wat jou zelf betreft beter kunnen?
- Waarom wil je eigenlijk leerkracht worden? Wat zijn je drijfveren?

Door over dit soort zaken al eens goed na te denken en te praten kom je vast goed beslagen ten ijs om dit gesprek aan te gaan!

Presentatie Taalpeil

Taalpeil is een jaarlijkse publicatie van de Nederlandse Taalunie, een krant vol cijfers, feiten en meningen, telkens over een ander onderwerp. De krant wordt verspreid in bibliotheken, onder leerkrachten en op scholen in Nederland, Vlaanderen, Suriname de Nederlandse Antillen en Aruba. Taalpeil 2007 gaat over onderwijs Nederlands. Voor deze editie van Taalpeil zijn leerlingen, leraren en burgers gevraagd naar hun mening over het schoolvak Nederlands. Naast de uitslag van het onderzoek komen onder andere de volgende aspecten aan bod: de geschiedenis van het vak Nederlands, Nederlands als tweede taal, ervaringen met de leukste, meest interessante of juist ergste Nederlandse les.

Taalpeil 2007 wordt voor het eerst gepresenteerd tijdens de Taaltweedaagse. De eerste exemplaren worden tijdens het gesprek met de bewindslieden uitgereikt.

Op Sterk Water

Donderdag van 20.00 tot 21.00

Op Sterk Water is een collectief van cabaretiers, acteurs en theatermakers, dat zich gespecialiseerd heeft in ImproCabaret. Op aanwijzingen van toeschouwers ontstaat een voorstelling die bestaat uit muziek en sketches, elke keer volledig nieuw en origineel. www.opsterkwater.nl

Conference Bart Moeyaert

Vrijdag van 15.30 tot 16.30

Bart Moeyaert behoort in zijn geboorteland België tot de belangrijkste jeugdauteurs van deze tijd. Zijn eerste verhaal kwam uit toen hij nog maar negentien jaar was. Hij schrijft het liefst voor jongeren en jong volwassenen. Voor zijn autobiografische boek Broere kreeg hij in 2001 de Woutertje Pieterseprijs. In 2005 kreeg hij de Nienke van Hichtumprijs voor Dani Bennoni. Daarnaast ontving hij nog veel meer belangrijke prijzen. (bron: www.leesplein.bibliotheek.nl) Zie voor meer informatie: www.bartmoeyaert.com.

Informatie algemeen

Inschrijven voor de conferentie

De vooraanmelding van de deelnemers-studenten gebeurt via de lerarenopleidingen. Als deelnemer ontvang je automatisch een bericht van inschrijving via e-mail, alsmede informatie over de wijze waarop je online via www.deelnameregistratie.nl je workshopkeuzes kenbaar kunt maken en je verblijfsgegevens (logies, dieetwensen, gebruik pendelbus) aan je inschrijving kunt toevoegen.

Inschrijven voor de workshops

We vinden het belangrijk dat alle deelnemers-studenten een workshop volgen over de voor het vak noodzakelijke eigen taalvaardigheden van de (aankomend) leerkracht. Daarom wordt eenieder verzocht om in ronde 1 of ronde 2 te kiezen voor workshop 01 Taalcompetenties.

Voor de overige 4 rondes is je workshopkeuze vrij. Ingeval een workshop is volgeboekt, wordt dit online aangegeven, (browserafhankelijk) met een rode balk en/of een sterretje. Volgeboekte workshops kunnen niet meer worden toegewezen.

Als je je programmatoevoegingen hebt voltooid, ontvang je automatisch een e-mailbevestiging met je aangepaste inschrijfggegevens.

Adres, reis- en verblijf

De Taaltweedaagse vindt plaats in Conferentiecentrum Bovendonk, Hofstraat 8, 4741 AK Hoeven (www.bovendonk.nl).

Donderdagochtend voor aanvang en vrijdag na afloop van het programma rijdt er een pendelbus van en naar het NS Station Roosendaal. Als je hiervan gebruik wilt maken dan kun je dit in je online inschrijving aangeven. Je kunt natuurlijk ook met eigen vervoer komen, of je eigen ov-route plannen via www.9292ov.nl.

Gezien de aard van de Taaltweedaagse rekent de organisatie er op dat alle deelnemers-studenten van donderdag 29 op vrijdag 30 november blijven overnachten. Je wordt ondergebracht op eentweepersoonskamer (met aparte bedden) in de conferentielokatie, of in een hotel in de buurt.

In je online inschrijving kun je een voorkeur voor een kamergenoot aangeven. Overleg dit ook even onderling zodat daar geen misverstand over ontstaat. Wij proberen hier bij de kamerindeling zo goed mogelijk rekening mee te houden.

Tijdens het programma worden er foto's gemaakt die na de conferentie eventueel gepubliceerd worden op de website van de Taaltweedaagse en/of de Nederlandse Taalunie. Als je niet op de foto wilt, kun je dat aan ons bekend maken via het inschrijfformulier (in het opmerkingenveld). Je kunt je dan bij aankomst nog melden.

Certificaat

Na afloop van de Taaltweedaagse ligt er een persoonlijk certificaat van deelname voor je klaar.

Kosten en verhindering

De Taaltweedaagse wordt bekostigd door de Nederlandse Taalunie. Aan deelname zijn voor de studenten-deelnemers geen kosten verbonden. Uitgezonderd de consumpties die je na het diner aan de bar bestelt. Deze zijn voor eigen rekening.

Mocht je onverhoopt verhinderd zijn, dan verzoeken wij je dit zo snel mogelijk per e-mail door te geven aan de deelnameregistratie (zie contactgegevens hieronder) zodat wij een ander blij kunnen maken met de vrijgekomen deelnemersplaats.

Contact en informatie

Voor inhoudelijke informatie over de Taaltweedaagse ben je welkom op www.taaltweedaagse.org.

Voor informatie over je inschrijving kun je contact opnemen met de deelnameregistratie, telefoon +31 (0)36 5331941 of mailen naar taalunie@deelnameregistratie.nl.

Nederlandse Taalunie

In 1980 is het Taalunieverdrag gesloten. Daarin is afgesproken dat de Nederlandse en Vlaamse regeringen voortaan samenwerken als het gaat om de Nederlandse taal. Sinds 2004 is Suriname geassocieerd lid van de Nederlandse Taalunie.

De Nederlandse Taalunie werkt als een soort Ministerie van Taal, maar dan een ministerie voor drie landen. De beslissingen worden genomen door het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie. Hierin zitten de ministers en/of staatssecretarissen van cultuur en onderwijs van Nederland en Vlaanderen, in totaal vier. Suriname wordt tijdens vergaderingen van het Comité vertegenwoordigd door zijn ambassadeur in Nederland. Dit Comité krijgt adviezen over belangrijke taalzaken van een Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren. Een commissie van parlementariërs, de Interparlementaire Commissie, ziet toe op het werk van de Taalunie.

Het bureau van de Nederlandse Taalunie, het Algemeen Secretariaat, is gevestigd aan het Lange Voorhout in Den Haag. Daar werken de dertig medewerkers; om praktische redenen zijn er ook medewerkers in Indonesië en Suriname.

De Taalunie ijvert ervoor dat wie het Nederlands gebruikt dat ook zo goed mogelijk kan doen, of het nu zijn of haar moedertaal, tweede taal of een vreemde taal is.

Een greep uit de zaken waarmee de Taalunie zich bezighoudt:

- kennis over onderwijs Nederlands verzamelen en uitwisselen
- basismateriaal ontwikkelen voor woordenboeken en spellingcheckers
- buitenlandse leraren Nederlands en literaire vertalers bijscholen
- de universitaire studie Nederlands in het buitenland subsidiëren
- de officiële spelling bepalen

Meer informatie over wat de Taalunie doet op het gebied van onderwijs Nederlands vind je op www.taalunieversum.org/onderwijs.

Tip:

Als je klikt op: <http://taalunieversum.org/onderwijs/termen/>, dan kun je zien hoe het onderwijs respectievelijk in Nederland, Vlaanderen en Suriname is georganiseerd!